

ISHSIZLIK MUAMMOSI VA UNI KAMAYTIRISH YO'LLARI: O'ZBEKISTON MISOLIDA

Vaxidjonov Akmaljon Anvarovich

*Jahon Iqtisodiyoti va Diplomatika Universiteti Xalqaro Iqtisodiyot va Menejment fakulteti
1-kurs 0-10a-25 guruh talabasi*

Annotatsiya

Hozirgi fragmentatsiya davrining global muammolaridan biri ishsizlik muammosi. Ushbu maqolada O'zbekistondagi ishsizlik muammosi, uning kelib chiqish sabablari, iqtisodiyotga ta'siri va uni kamaytirish yo'llari tahlil qilinadi. Tadqiqotda empirik, statistik va solishtirma-tahliliy usullardan foydalanilgan. Shu bilan birgalikda, strukturaviy ishsizlik, yoshlar ishsizligi muammosi, norasmiy sektor ulushining yuqoriligi va hududiy tengsizlik dolzarb muammolar sifatida ajratib olinadi hamda o'rganiladi. Aholining yosh tarkibi, mehnat migratsiyasi, rasmiy va norasmiy sektorlar hamda malaka yetishmasligi kabi omillar ishsizlikni shakllantiradi. Ishsizlik va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilinib, bandlik darajasining yalpi ichki mahsulotga ta'siri hamda qayta tiklanuvchi energiyalar sektorining rivojlanishi yashil iqtisodiyot doirasida yangi ish o'rinlari yaratish imkoniyati ko'rib chiqiladi. Shuningdek, maqolada O'zbekistonning mehnat bozorida kuzatilgan o'zgarishlar va davlat tomonidan amalga oshirilayotgan bandlik dasturlari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: *Ishsizlik, mehnat bozori, bandlik siyosati, strukturaviy ishsizlik, yoshlar ishsizligi, yashil iqtisodiyot, Okun qonuni, O'zbekiston.*

Аннотация

Одной из глобальных проблем современной эпохи фрагментации является проблема безработицы. В данной статье анализируется проблема безработицы в Узбекистане, ее причины, влияние на экономику и пути ее снижения. В исследовании использовались эмпирический, статистический и сравнительно-аналитический методы. В то же время структурная безработица, проблема молодежной безработицы, высокая доля неформального сектора и территориальное неравенство выделяются и изучаются как актуальные проблемы. Такие факторы, как возрастная структура населения, трудовая миграция, формальный и неформальный секторы, а также нехватка квалификации, формируют безработицу. Анализируется взаимосвязь между безработицей и экономическим ростом, рассматривается влияние уровня занятости на ВВП и развитие сектора возобновляемых источников энергии, а также возможность создания новых рабочих мест в рамках зеленой экономики. В статье также анализируются наблюдаемые изменения на рынке труда Узбекистана и реализуемые государством программы занятости.

Ключевые слова

Безработица, рынок труда, политика занятости, структурная безработица, молодежная безработица, зеленая экономика, закон Окуна, Узбекистан.

Absract

One of the global problems of the current period of fragmentation is the problem of unemployment. This article analyzes the unemployment problem in Uzbekistan, its causes, impact on the economy, and ways to reduce it. The study used empirical, statistical, and comparative-analytical methods. At the same time, structural unemployment, the problem of youth unemployment, the high share of the informal sector, and territorial inequality are identified and studied as pressing problems. Such factors as the age structure of the population, labor migration, the formal and informal sectors, and a lack of qualifications contribute to unemployment. The relationship between unemployment and economic growth will be analyzed, and the impact of employment on GDP and the development of the renewable energy sector on the possibility of creating new jobs within the framework of a green economy will be considered. The article also analyzes the changes observed in the labor market of Uzbekistan and the employment programs implemented by the state.

Key words

Unemployment, labor market, employment policy, structural unemployment, youth unemployment, green economy, Okun's law, Uzbekistan.

Kirish

Ishsizlik – mamlakatdagi mavjud ishchi kuchi bir qismining foydalanilmay qolishini namoyon etuvchi ijtimoiy-iqtisodiy hodisa. Mehnatga layoqatli bo‘lib, ishlashni xohlagan ishchi kuchining ish bilan ta’minlanmagan qismi ishsizlar deyiladi

[1]. Ishsizlik global muammo bo'lib, u har qanday mamlakatning iqtisodiy barqarorligi va aholi turmush darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ishsizlikning yuqori darajasi davlat iqtisodiyotining o'sishini susaytiradi, aholining ijtimoiy – iqtisodiy ahvoriga va davlatning makroiqtisodiyot ko'rsatkichlariga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ishsizlik darajasi faqat aholining daromadini kamaytirib qolmasdan, iste'mol faolligini pasaytiradi, ijtimoiy muvozanatni susaytiradi hamda milliy iqtisodiyotning o'sish sur'atlariga tasir qiladi. O'zbekiston kabi rivojlanish bosqichida bo'lgan mamlakatlarda mehnat bozorining samarali ishlashi iqtisodiy o'sish va innovatsion rivojlanish uchun muhim hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi sharoitida ishsizlik muammosi aholi sonining ortib borishi, urbanizatsiya jarayonining jadallashuvi hamda iqtisodiy tizimdagi o'zgarishlar bilan chambarchas bog'liq. Aholi tarkibida yoshlarning ulushi yuqori bo'lganligi sababli mehnat bozoriga tushayotgan yuklama ortib bormoqda. Shu bilan birgalikda, iqtisodiyotni yangilash va modernizatsiya qilish jarayonlari zamonaviy kasb va malakalarga bo'lgan ehtiyojni yanada oshirmoqda.

Adabiyotlar tahlili

Ishsizlik muammosi uzoq vaqtlardan buyon turli xalqaro ilmiy doiralarda keng o'rganilmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ishsizlik davlatning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatib, aholining turmush tarzini yomonlashtiradi. Ishsizlik darajasining kamayishi esa davlatni iqtisodiy jihatdan yanada rivojlantiradi va aholining turmush tarzini yaxshilaydi.

Ishsizlikning nazariy asoslari klassik va zamonaviy iqtisodiy adabiyotlarda keng yoritilgan. Xususan, Toshmatov (2017) ishsizlikni mehnat bozori muvozanatining buzilishi natijasida yuzaga keladigan ijtimoiy-iqtisodiy hodisa sifatida talqin qilib, ishsizlikning friksion, strukturaviy va siklik turlarini ajratib ko'rsatadi. Shu bilan birga, Junankar (2015) mehnat bozorida uzoq muddatli ishsizlikning iqtisodiy samaradorlikka salbiy ta'sirini asoslab, ijtimoiy tengsizlikning ortishini muhim oqibat sifatida qayd etadi. Richard (1999) esa ishsizlikni kamaytirishda davlatning faol bandlik siyosati, ya'ni qayta kasbiy tayyorlash dasturlari hamda mehnat bozorini tartibga solish mexanizmlarining ahamiyatini alohida ta'kidlaydi. John (2008) tomonidan olib borilgan tarixiy tahlil esa ishsizlikning turli davrlardagi evolyutsiyasini ochib berdi, uning iqtisodiy sikllar bilan bog'liqligini ko'rsatadi.

Ishsizlik va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik masalasi ham ilmiy adabiyotlarda muhim o'rin egallaydi. Madalina va Constantin (2017) tomonidan amalga oshirilgan empirik tadqiqot natijalariga ko'ra, ishsizlik darajasining ortishi yalpi ichki mahsulot o'sish sur'atlariga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu holat Okun qonuniga mos ravishda izohlanib, bandlik darajasining oshishi iqtisodiy faollikni rivojlantiruvchi muhim omil ekanligi asoslanadi.

O'zbekiston iqtisodiyoti misolida olib borilgan tadqiqotlar ishsizlik muammosining milliy xususiyatlarini ochib berishga xizmat qiladi. Usmonov va Ibragimov (2025) mamlakatdagi ishsizlik darajasining shakllanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillar sifatida mehnat bozori infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmaganligi, malaka va talab o'rtasidagi nomuvofiqlik hamda demografik bosimni ko'rsatadi. Mualliflar barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun institutsional islohotlar va bandlik siyosatini modernizatsiya qilish zarurligini ta'kidlaydi. Doniyorova, Mirzaliev hamda boshqalar (2022) yoshlar ishsizligi

muammosini alohida tahlil qilib, ta'lim tizimi bilan mehnat bozori o'rtasidagi integratsiyaning sustligi, amaliy ko'nikmalar yetishmasligi va ish tajribasining talab etilishi kabi omillarni asosiy sabablar sifatida ko'rsatadi.

So'nggi yillarda ishsizlik muammosini yangi iqtisodiy yo'nalishlar bilan bog'liq holda o'rganish tendensiyasi kuchaymoqda. Xolmurotov va boshqalar (2025) tomonidan qo'llanilgan ARDL modeli asosidagi empirik tahlil natijalari qayta tiklanuvchi energiya iste'molining oshishi bandlik darajasiga ijobiy ta'sir qilishini ko'rsatadi. Bu esa "yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirish orqali yangi ish o'rinlari yaratish imkoniyatlari mavjudligini tasdiqlaydi.

Ishsizlikni kamaytirish strategiyalariga bag'ishlangan tadqiqotlarda kompleks yondashuv ustuvor ahamiyat kasb etadi. Ashurova va Mardiyeva (2024) kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, startup ekotizimini qo'llab-quvvatlash hamda kasb-hunar ta'limini takomillashtirishni eng samarali yo'nalishlar sifatida e'tirof etadi. Kajem (2024) esa ishsizlik muammosini global nuqtai nazarda ko'rib chiqib, davlat siyosati va bozor mexanizmlari o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash muhimligini qayd etadi.

Mazkur maqolada yuqoridagi keltirib o'tilgan adabiyotlar chuqur tahlil qilinadi, shuningdek, ularning bog'liqligi o'rganilib, ishsizlikni iqtisodiyotga ta'siri va ishsizlikni kamaytirish yo'llari aniqlanadi.

Metodologiya

Mazkur tadqiqot ishsizlik muammosi va uni kamaytirish yo'llarini aniqlash maqsadida empirik, statistik va solishtirma-tahliliy usullardan foydalanishga asoslanadi. Asosiy maqsad – O'zbekistondagi ishsizlik muammosini o'rganish va uni kamaytirish yo'llarini aniqlash hamda ishsizlikning iqtisodiyotga bo'lgan ta'sirini va aholi turmush tarzini qanday qilib yaxshilashni tahlil qilish va aniqlashdir. Mazkur maqolada rasmiy hisobotlar, xalqaro tashkilotlar ma'lumotlari va statistikalaridan foydalanilgan.

Natijalar va tahlil

Rivojlanayotgan O'zbekistonda ishsizlik darajasi ko'p omilli va dinamik xarakterga ega bo'lib, uning shakllanishida demografik, iqtisodiy, hududiy va institutsional omillar o'zaro bog'langan holda namayon bo'ladi. Ishsizlik darajasining kamayishi iqtisodiyotning rivojlanishiga, aholi turmush tarzining yaxshilanishiga, davlat budjeti uchun juka katta foyda hamda daromadlarning ortishi kabi yo'nalishlarga ijobiy ta'sir qiladi.

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekistonda 2020-yilda ishsizlik darajasi umumiy aholi sonining 10,5 foizini tashkil etgan [2]. Bu ko'rsatkich yaqin yillardagi ishsizlik darajasining eng yuqori ko'rsatkichi hisoblanadi. Bunga sabab esa COVID-19 pandemiyasi davrida turli korxonalar, zavodlar va tashkilotlarning faoliyati to'xtatilishi keltirib o'tilgan. Keyingi yillarda ishsizlik darajasi barqaror kamayib bordi. Jumladan, "Davlat statistika qo'mitasi" tomonidan taqdim etilgan statistikalariga ko'ra: 2021-yilda 9,6 foiz, 2022-yilda 8,9 foiz, 2023-yilda 6,8 foiz, 2024-yilda esa 5,5 foizni tashkil etdi [2].

2025-yilning birinchi yarmida ishsizlik darajasining ushbu ijobiy dinamikasi davom etib, ishsizlik darajasi 5,1 foizga tushdi [2]. 2025-yil yakuniga kelib Prezident Shavkat Mirziyoyev ishsizlik 4,9 foizga pasayganini e'lon qildi. Ushbu ko'rsatkich mamlakat tarixida

2013-yildan buyon erishilmagan eng past darajani ifodalaydi [3]. Ushbu ijobiy dinamika davlat tomonidan olib borilayotgan faol bandlik siyosati samaradorligini ko'rsatadi.

Ishsizlik paydo bo'lishining turli sabablari bor bo'lib, ulardan biri mehnat bozorida talab va taklif o'rtasidagi nomuvofiqlik hisoblanadi. Xususan, ish beruvchilar talab qilayotgan malaka va ko'nikmalar bilan ish izlovchilarning salohiyati o'rtasidagi sezilarli tafovut mavjudligi [4]. Bu holat strukturaviy ishsizlikning kuchayishiga olib keladi hamda mavjud ish o'rinlarining to'liq band etilmasligiga sabab bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasida yoshlar ishsizligi muammosi alohida ahamiyatga ega bo'lib, 2025-yilda yoshlarning ya'ni 16 yoshdan 30 yoshgacha bo'lgan yoshlar o'rtasidagi ishsizlik darajasi 6,5-7 foizni tashkil qilgan [2]. Yoshlar o'rtasidagi ishsizlikning asosiy sabablari sifatida amaliy ko'nikmalarning yetishmasligi, ish tajribasi talab qilinishi va ta'lim tizimining mehnat bozori bilan yetarlicha integratsiyalashmaganligi hisoblanadi [5]. Bu esa yoshlar bandligini ta'minlashni murakkablashtiradi chunki ta'lim tizimining mehnat bozori bilan yetarlicha integratsiyalashmaganligi kadrlar tayyorlash sifati va ish beruvchining real ehtiyojlari o'rtasidagi uzilish hisoblanadi. Ushbu muammo bo'sh ish o'rinlariga yetarlicha malakaga ega kadrlar tanqisligiga olib keladi va bu o'z navbatida yetarli bilim va ko'nikmaga ega bo'lmagan kadrlar ya'ni diplomli ishsizlar qatlamini hosil qiladi.

Hududiy tahlillar bandlik darajasining notekis taqsimlanganligini ko'rsatadi. Yirik shaharlarda va sanoat markazlarida ish o'rinlari nisbatan ko'proq jamlangan bo'lsa, qishloq hududlarida bandlik imkoniyatlari cheklangan. Natijada ichki migratsiya kuchayib, shaharlarda mehnat bozori ortiqcha yuklama ostida qolmoqda, qishloq va tumanlarda esa yashirin ishsizlik keng tarqalgan [2]. Bu muammo malaka nomutanosibligiga ya'ni shaharlarda zamonaviy texnologik ish o'rinlari ko'paysa ham, qishloqdan kelgan migratsiya oqimi asosan malaka talab etilmaydigan mehnat bozorini to'ldiradi, bu esa ish haqining past darajada qolib ketishiga sabab bo'ladi.

Norasmiy bandlik muammosi ham muhim tizimli omillardan biri hisoblanadi. Xalqaro mehnat tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, rivojlanayotgan mamlakatlarda norasmiy bandlik yuqori darajada bo'lib, bu holat mehnat bozorining samaradorligini pasaytiradi [6]. O'zbekistonda ham ushbu muammo boshqa davlatlardagi kabi dolzarbligicha qolmoqda. Shu bilan birga, iqtisodiyotning tarkibiy o'zgarishlari ham ishsizlik darajasiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamli iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar rivojlanishi natijasida yangi kasblarning paydo bo'lishiga qaramay, ishchi kuchining moslashuv darajasi yetarli emasligi vaqtinchalik ishsizlikni yuzaga keltirmoqda [7].

Iqtisodiy o'sish va ishsizlik o'rtasida bog'liqlik bo'lib, ishsizlik darajasining oshishi yalpi ichki mahsulot o'sish sur'atlariga salbiy ta'sir ko'rsatadi [8]. Ushbu bo'g'liqlik Okun qonuni orqali izohlanadi.

$$\frac{Y - Y^{\wedge}}{Y^{\wedge}} = -\beta(u - u^{\wedge})$$

Bu yerda:

Y – Real YaIM;

$u^{\wedge}$ – Tabiiy ishsizlik darajasi;

$Y^{\wedge}$ – Potensial YaIM;
– Amaldagi ishsizlik darajasi;

β – Okun koeffitsiyenti. u

Bandlik darajasining oshishi iqtisodiy faollikni rag'batlantiruvchi muhim omil ekanligi tasdiqlangan [8].

Qayta tiklanuvchi energiya manbalarining kengayishi oqibatida ish joylari kengayadi. Qayta tiklanuvchi energiya manbalari quyosh, shamol va bioenergiya an'anaviy qazilma yoqilg'I sektorlariga qaraganda ko'proq inson mehnatini talab qiladi hamda inson kapitalining transformatsiyasini keltirib chiqaradi. Qayta tiklanuvchi energiya manbalarining kengayishi bandlik darajasiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi [9]. Bu esa "yashil iqtisodiyot" doirasida yangi ish o'rinlari yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Ishsizlikning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari ham keng qamrovli hisoblanadi. U yalpi ichki mahsulotning kamayishiga, soliq tushumlarining qisqarishiga va davlat xarajatlarining ortishiga olib keladi. Ishsizlik kambag'allik, ijtimoiy tengsizlik va migratsiya oqimlarining kuchayishiga sabab bo'ladi [10]. Bu o'z navbatida rivojlanayotgan davlat uchun juda katta muammolarga sabab bo'ladi.

Muhokama

O'zbekistonda ishsizlik darajasining statistikalarga ko'ra 2020-2025 yillar davomida 10,5 foizdan 4,9 foizga tushgani mamlakatning bandlik siyosatidagi tizimli islohatlarning natijasi sifatida ko'rinadi. Biroq ushbu ijobiy dinamikani to'liq baholash uchun raqamlar ortidagi sifat ko'rsatkichlarini ham tahlil qilish talab qilinadi.

Yuqorida qayd etilgan norasmiy bandlik muammosi shuni ko'rsatadiki, rasmiy ishsizlik ko'rsatkichlarining pasayishi mehnat bozorining real ahvolini to'liq ifodalamaydi. Xalqaro Mehnat Tashkiloti metodologiyasiga ko'ra, norasmiy sektorda band bo'lgan kishilar statistik jihatdan bandlar qatoriga kiritilsada, ular ijtimoiy himoya, kafolatlangan ish haqi va kasbiy o'sish imkoniyatlariga ega bo'lmaydi. Demak, sifatli bandlik ko'rsatkichlarini miqdoriy bandlik ko'rsatkichlari bilan parallel ravishda kuzatib borish metodologik zaruriyatga aylanadi.

Strukturaviy ishsizlik muammosi O'zbekiston uchun uzoq muddatli siyosat sinoviga aylanib bormoqda. Mehnat bozorida talab va taklif o'rtasidagi nomuvofiqlik – ya'ni mavjud bo'sh ish o'rinlariga kerak bo'lgan mutaxassislar bilan ish izlovchilarning malakasi o'rtasidagi uzilishlar – faqat iqtisodiy o'sish sur'atlarini oshirish orqali hal etilmaydi. Ushbu muammo ta'lim tizimining islohotlari, kasbiy ta'lim va malaka oshirish dasturlarini hamda ish beruvchilar bilan oliy ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlikni tizimli ravishda kuchaytirishni talab etadi. Ayniqsa, yoshlar ishsizligi kontekstida ushbu uzilish alohida o'rin kasb etadi, ya'ni diplom egasi bo'lgan, lekin bozor talabiga javob bera olmaydigan diplomli ishsizlar qatlami jamiyatda ijtimoiy harakatchanlikka to'siq bo'ladi va inson kapitaliga sarflangan davlat investitsiyalarining foydalilik darajasini pasaytiradi.

Hududiy bandlik tengsizligi o'z-o'zini kuchaytiruvchi salbiy tsiklni vujudga keltiradi. Qishloq hududlaridan shahar markazlariga yo'nalgan ichki migratsiya oqimi bir tomondan shaharlarda past malakali ishchi kuchini oshirib, ish haqini bosim ostiga qo'yssa, ikkinchi tomondan qishloq hududlarida yosh va faol aholi qatlamining

«ILM-FAN FIDOYISI»

ILMIY-AMALIY KO'RIK TANLOVI

kamayishiga olib keladi, bu esa mazkur hududlarda iqtisodiy faollikning yanada susayishiga sabab bo'ladi. Ushbu vaziyatni bartaraf etish uchun hududiy iqtisodiy rivojlanishning markazlashtirilmagan modeli — ya'ni viloyatlar va tumanlar darajasida sanoat klasterlari, texnoparklar va agrosanoat komplekslarini barpo etish – samarali alternativ yo'l hisoblanadi.

Okun qonuni doirasida O'zbekiston iqtisodiyotining o'ziga xos parametrlarini aniqlash muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi. Rivojlanayotgan iqtisodiyotlarda Okun koeffitsienti rivojlangan mamlakatlardagidan farq qilishi mumkin, chunki mehnat bozorining tarkibi, iqtisodiyotning tarmoq tuzilmasi va norasmiy sektor ulushi ushbu bog'liqlikning kuchini belgilaydi. O'zbekiston uchun ushbu koeffitsientni empirik tarzda hisoblash keyingi tadqiqotlar uchun istiqbolli yo'nalish bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Yashil iqtisodiyot doirasida qayta tiklanuvchi energiya sektorining kengayishi nafaqat yangi ish o'rinlari yaratish, balki ish kuchining malaka tuzilmasini o'zgartirish nuqtai nazaridan ham ahamiyatlidir. Quyosh va shamol energetikasi loyihalari muhandislik, texnik xizmat ko'rsatish va raqamli monitoring kabi yuqori malaka talab etadigan kasblarga bo'lgan talabni oshiradi. Shu bois ushbu sektorning rivojlanishi iqtisodiy samaradorlik bilan bir qatorda bandlik sifatini oshirish instrumenti sifatida davlat strategik rejalashtiruvida alohida o'rin egallaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda ishsizlik muammosi ko'p qirrali ijtimoiy – iqtisodiy hodisa bo'lib, uning samarali hal etilishi mamlakat barqaror rivojlanishining asosiy shartlaridan biri hisoblandi. O'zbekistondagi ishsizlik muammosining kelib chiqishining asosiy manbalari sifatida mehnat bozorida talab va taklif o'rtasidagi malaka nomutanosibligi, ta'lim tizimi bilan ishlab chiqarish sektori o'rtasidagi integratsiya zaifligi, hududiy bandlik tengsizligi hamda yoshlar qatlamining mehnat bozoriga kirish imkoniyatlarining cheklanganligi. Ushbu omillar o'zaro bog'liq holda namoyon bo'lib, kompleks siyosiy yechimlarni talab etadi. Ishsizlikni kamaytirish bo'yicha eng samarali yo'llar sifatida quyidagilar belgilanadi: kasbiy ta'lim va malaka oshirish tizimini modernizatsiya qilish; kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash; hududiy iqtisodiy rivojlanishning markazlashtirilmagan modelini joriy etish; raqamli iqtisodiyot va yashil sanoat tarmoqlariga investitsiyalarni kengaytirish; ta'lim muassasalari va ish beruvchilar o'rtasidagi hamkorlikni institutlashtirish. Ushbu chora-tadbirlarning izchil amalga oshirilishi O'zbekistonda barqaror va sifatli bandlikni ta'minlash hamda iqtisodiy o'sish sur'atlarini barqarorlashtirish uchun poydevor bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Shodmonov, S. S. (2020). Iqtisodiyot nazariyasi (darslik). Toshkent. Available at: https://turan-edu.uz/media/books/2026/01/26/IQTISODIYOT_NAZARIYASI_Sh.Shodmonov-2020.pdf

«ILM-FAN FIDOYISI»

ILMIY-AMALIY KO'RIK TANLOVI

2. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. (2021). O'zbekiston Respublikasida bandlik va mehnat bozori ko'rsatkichlari (2020-yil yakuni bo'yicha). Available at: <https://stat.uz/uz/>

3. Shavkat Mirziyoyev. (2025, December). O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Oliy Majlis va xalqqa murojaatnomasi. Toshkent. Available at: <https://president.uz/oz/lists/view/8834>

4. Usmonov, B. H., & Ibragimov, G. G. (2025). O'zbekistondagi ishsizlik: sabablari va barqaror rivojlanishga ta'siri. Journal Current Issue, 51(2), 64–71. Available at: <https://journalss.org/index.php/luch/article/view/10152>

5. Doniyorova, F., Mirzaliev, S., Yakhshiboeva, L., & Sharifah, Z. (2022). Unemployment among the youth of Uzbekistan: Reasons and solutions. ASEAN Entrepreneurship Journal, 2022(1), 26–33. Available at: <https://ir.uitm.edu.my/id/eprint/66359/1/66359.pdf>

6. International Labour Organization. (2025). World employment and social outlook: Trends 2025. Geneva: ILO. Available at: https://www.ilo.org/sites/default/files/2025-01/WESO25_Trends_Report_EN.pdf

7. Ashurova, J. J., & Mardiyeva, T. (2024). Strategies for reducing unemployment. European Journal of Business Startups and Open Society, 2024(1), 137–140. Available at: <http://eprints.umsida.ac.id/15062/1/137-140%2BStrategies%2Bfor%2BReducing%2BUnemployment.pdf>

8. Madalina, G. A., & Constantin, A. (2017). The effect of unemployment on economic growth. Romanian Statistical Review-Supplement, 2017(1), 174–186. Available at: https://www.revistadestatistica.ro/supliment/wp-content/uploads/2017/07/rss_07_2017_A8_en.pdf

9. Xolmurotov, F., Khamidov, O., Davlatov, S., Ibadullaev, E., Xolmurotov, X., Sherov, A., & Arabova, G. (2025). The impact of renewable energy consumption on unemployment rates in Uzbekistan: An ARDL approach. Environmental Economics, 16(1), 78–88. Available at: https://www.researchgate.net/publication/389987886_The_impact_of_renewable_energy_consumption_on_unemployment_rates_in_Uzbekistan_An_ARDL_approach

10. World Bank. (2025). Unemployment, total (% of total labor force) – Uzbekistan. World Bank. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?locations=UZ>